

143. Torstaina 14 päivänä joulukuuta 1989

kello 18

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi kirjanpitolain muuttamisesta 4737

Hallituksen esitys n:o 190
Lakivaliokunnan mietintö n:o 15
Suuren valiokunnan mietintö n:o 229

2) Ehdotus laiksi Suomen Vienti-
luotto Oy:n korkotuesta ja valuutta-
kurssitappioiden korvaamisesta „

Hallituksen esitys n:o 235
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o
89
Suuren valiokunnan mietintö n:o 232

3) Ehdotus laiksi Lapin korkeakou-
lusta annetun lain 1 §:n muuttamisesta „

Hallituksen esitys n:o 165
Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 22
Suuren valiokunnan mietintö n:o 230

4) Ehdotus laiksi työturvallisuuslain
1 §:n muuttamisesta 4739

Hallituksen esitys n:o 220
Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 41
Suuren valiokunnan mietintö n:o 231

5) Ehdotukset laiksi pääkaupunki-
seudun rakennusmaamaksusta annetun
lain muuttamisesta „

Hallituksen esitys n:o 181
Lakialoite n:o 105

Toisen lakivaliokunnan mietintö n:o 15
Suuren valiokunnan mietintö n:o 233

Siv.

Siv. Toinen käsittely:

6) Ehdotus laiksi tullitariffilain liit-
teenä olevan tullitariffin muuttamisesta 4739

Hallituksen esitys n:o 213
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o
87

Suuren valiokunnan mietintö n:o 234

7) Ehdotukset valmisteveroetujen
myöntämismenettelyn kehittämistä tar-
koittaviksi laeiksi „

Hallituksen esitys n:o 222
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o
87
Suuren valiokunnan mietintö n:o 235

8) Ehdotus valtioneuvoston lainan-
ottovaltuuksista vuonna 1990 4740

Hallituksen esitys n:o 107
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o
92
Suuren valiokunnan mietintö n:o 236

9) Ehdotukset laiksi lääkärintoimen
harjoittamisesta annetun lain ja laeiksi
eräiden siihen liittyvien lakien muutta-
misesta „

Hallituksen esitys n:o 174
Talousvaliokunnan mietintö n:o 14
Suuren valiokunnan mietintö n:o 237

10) Ehdotus laiksi Koloveden kan-
sallispuistosta 4742

Hallituksen esitys n:o 89

	Siv.		Siv.
Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 29		1990 ja 1991 koskeissa työ-, virka- ja toimiehtosopimuksissa sekä työtuo-	
Suuren valiokunnan mietintö n:o 238		mioistumisesta annetun lain 1 §:n muut-	
11) Ehdotus laiksi Torronsuon kans-		tamisesta (HE n:o 240)	4748
sallisuudesta	4745		
Hallituksen esitys n:o 93		19) Talousvaliokunnan mietintö n:o	
Laki- ja talousvaliokunnan mietintö		15 hallituksen esityksestä laiksi yksityi-	
n:o 30		sistä terveydenhuollosta ja laeiksi eräi-	
Suuren valiokunnan mietintö n:o 239		den siihen liittyvien lakien muuttami-	
12) Ehdotus laiksi urheiluopistojen		sesta (HE n:o 46)	„
valtionavusta annetun lain 2 a §:n			
muuttamisesta	4747	Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies	
Hallituksen esitys n:o 233		Hetemäki-Olander.	
Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 23			
Suuren valiokunnan mietintö n:o 240			
		Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi	
Esitellään:		edustajat Helle, Kanerva, Kuuskoski-Vikat-	
13) Hallituksen esitys n:o 238 laiksi		maa, Löyttyjärvi, Maijala, Myller, Mäkipää,	
valtion virkamieslain 8 a §:n muutta-	„	Nyman, Paasio, Pohjanoksa, Pystynen, Rau-	
misesta	„	ramo, J. Roos, Siitonen, Wahlström, Viina-	
14) Ed. Viinasen lakialoite n:o 110		nen, Viljanen ja Väyrynen.	
laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta	„		
Pöydällepanoa varten esi-		Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat edus-	
tellään:		tajat Helle ja Maijala.	
15) Lakivaliokunnan mietintö n:o 16			
hallituksen esityksen johdosta laeiksi		Ilmoitusasiat:	
kaupparekisterilain muuttamisesta ja		Lomanpyynnöt	
toiminimilain 7 ja 12 §:n muuttamisesta		Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä	
(HE n:o 210)	4748	päivästä virkatehtävien vuoksi ed. Nyman ja	
16) Valtiovarainvaliokunnan mietin-		yksityisasioiden takia edustajat Löyttyjärvi,	
tö n:o 90 sen johdosta, että eduskun-		Maijala, Mäkipää, J. Roos, Wahlström, Vil-	
nan tietoon on saatettu asetus kehitys-		janen ja Väyrynen.	
maista peräisin olevien tavaroiden tulli-			
ja tuontimaksuetuksista annetun ase-		Uusi hallituksen esitys	
tuksen muuttamisesta (A n:o 34)	„	Ensimmäinen varapuhemies: Il-	
17) Valtiovarainvaliokunnan mietin-		moitetaan, että tasavallan presidentin kirjel-	
tö n:o 91 sen johdosta, että eduskun-		män ohella kuluvan joulukuun 8 päivältä on	
nan tietoon on saatettu valtioneuvos-		eduskunnalle saapunut hallituksen esitys n:o	
ton päätös eräiden hedelmien tullien ja		239, joka nyt on edustajille jaettu.	
vehnägluteenin tuontimaksun väliaikai-			
sesta muuttamisesta (VNP n:o 5)	„	Kirjalliset kysymykset	
18) Valtiovarainvaliokunnan mietin-		Ensimmäinen varapuhemies: Il-	
tö n:o 94 hallituksen esityksen johdosta		moitetaan, että eduskunnalle on, puhemie-	
laeiksi indeksiehdon käytöstä vuosia			

helle osoitettuna, saapunut vastaus kirjalliseen kysymykseen n:o 550. Tämä kysymys vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Riihijärvi: Arvoisa puhemies! Suuri valiokunta kokoontuu tänä iltana toisen varsinaisen täysistunnon jälkeen.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi kirjanpitolain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 190
Lakivaliokunnan mietintö n:o 15
Suuren valiokunnan mietintö n:o 229

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi Suomen Vientiluotto Oy:n korkotuesta ja valuuttakurssitappioiden korvaamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 235
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 89
Suuren valiokunnan mietintö n:o 232

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotus laiksi Lapin korkeakoulusta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 165
Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 22
Suuren valiokunnan mietintö n:o 230

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Astala: Arvoisa rouva puhemies! Tänään on viimeinen mahdollisuus tuoda julki mielipiteitä lakiin Lapin korkeakoulusta. Koska minulla ei ole ollut mahdollisuutta aikaisemmin ajatuksia julkituoda, on se pakko tehdä tänään. Pidän asiaa niin tärkeänä, että aion tämän puheenvuoron pitää.

Aina kun taidekoulutusta ja taiteen tutkimusta laajennetaan, siis taidetta tuetaan, on mielestäni syytä iloon. Se ei ole mikään pieni asia. Kun tutustuin täällä käytyyn lain ensimmäisen käsittelyn laajaan keskusteluun, oli keskustelusta tulkittavissa myös eräitä vähätteleviä arvioita itse asiaan nähden.

Taideopetuksen vahvistaminen juuri nyt on tärkeitä, koska astuessamme entistä kiinteämmin Euroopan kulttuuriareenoille esittäytymällä juuri kansallisella tuotannollamme ja perinteellämme meidän on syytä vahvistaa ja erityisesti tukea omaamme. Kuvaamataidon opettajista on kova pula. Siksi on syytä lisätä taidekoulutusta. Näin on tehtävä myös siksi, että taiteen perusopetusta ollaan vahvistamassa ja laajentamassa. Viitataan vain vastikään 31.5. tänä vuonna julkistettuun taiteen perusopetustyöryhmän muistioon. Työryhmän esitys laiksi taiteen perusopetuksen järjestämisestä koskee paitsi lapsille ja nuorille järjestettävää taiteenaloista perusopetusta myös aikuisikäisille tarkoitettua taiteen opetusta sekä näihin liittyvän taideharrastuksen ohjauksen järjes-

tämistä. Erityisesti meillä on juuri nyt tarvetta vahvistaa myös viestintäkulttuuriamme, audiovisuaalista tuotantoa ja jakelua.

Taiteen koulutuksen laajentamiseen on siis todella monta merkittävää syytä. Syytä on myös perustaa taideosasto juuri Lapin korkeakoulun yhteyteen. Se on oikea ratkaisu. Taideosaston perustaminen Lapin korkeakouluun vahvistaa korkeakoulua ja laajentaa sen toimintaa. Kuvaamataidon opetuksen koulutusohjelman avulla pyritään tyydyttämään peruskoulun ja lukion opettajatarpeen lisäksi myös taidekasvatuksen yleisestä kehittämisestä aiheutuvaa opettajatarvetta. Kuvallisen viestinnän koulutusohjelma liittyy viestintäkulttuurin vahvistamispyrkimyksiin. Teollisen muotoilun koulutusohjelma suuntautuu erityisesti pkt-yritysten muotoilijoiden tarpeen tyydyttämiseen, ja kolme koulutusohjelmaa on tarpeen, jotta taideosastosta muodostuu riittävän vahva ja monipuolinen yksikkö.

Taideosaston perustamiseen juuri Lappiin on sekä korkeakoulupoliittiset että taidepoliittiset syyt. Monet ovat käydyssä keskustelussa korostaneet aluepoliittisia perusteita. Omalta osaltani olen tehnyt sivistysvaliokunnassa myönteisen ratkaisuni nimenomaan siksi, että taidekoulutus ja taiteentutkimus sopivat erittäin hyvin juuri Lappiin. Lapin ilmapiiri ja maaperä ovat juuri taiteelliselle luovuudelle otollisia. On syytä tässä yhteydessä korostaa Lapin luontoa ja siihen liittyvää kulttuuria, myös saamelaiskulttuuria.

Lapissa on toki myös taidealan laitoksia ja taidemuseoita. Kemissä on toiminut jo muutamana vuoden teollisen muotoilun täydennyskoulutusyksikön sivupiste. Lappi ansaitsee perustellusti tämän taideosastonsa. Tämä on minulle tärkeä perustelu. Tämä näkökulma asiaan on valitettavasti ollut hyvin vähän esillä sekä lakiesitystä valmisteltaessa että sitä täällä käsiteltäessä.

Oulukin olisi ollut hyvä sijoituspaikka taidekoulutukselle. En halua kiistää sitä, että Oulussa olisi jo olemassa merkittävät taiteenopetuksen oheistoiminnot. Monet tämän kaltaiset mittarit ovat Oululle suotuisia, myös se, että kuvaamataidon opettajien poikkeuskoulutus on Oulussa käynnissä jatkuen nyt ainakin 1990-luvun alkupuolelle. Oululle taideosaston perustaminen olisi ollut tärkeää. Ratkaisevinta kuitenkin mielestäni on se, että Lapin korkeakoululle taideosaston saaminen

on elintärkeää. Siis elintärkeää. Arvelen, että ministeri Taxell on iloinen. Minä olen myös iloinen.

Asian valmistelusta sen sijaan ei ole syytä olla iloinen. Ministeriöiden tulisi yleisemminkin opiskella valtioneuvoston lainvalmisteluohjeita, jotka ministeri Taxell itse on allekirjoittanut. Tänäänkin meillä tulee käsitteilyyn eräitä lakiesityksiä, joiden osalta tutustuminen näihin ohjeisiin olisi ollut erittäin välttämätöntä. Lakiesitykset ovat nimittäin liian usein kuin penkolaareja ja valiokunnat näiden penkolaarien penkoja. Valiokunnilta kuluu turhaa aikaa ja energiaa lakiesitysten perusteiden ja vaikutusten esille penkomiseen siksi, että niitä ei ole lakiesityksiin kirjattu, eivätkä ministeriöiden virkamiehet ensi käynnillä useinkaan lisää asian valaistumista. Voitaissiinko kerta kaikkiaan ajatella, että ministeriöiden ja valiokuntien yhteistyö olisi keskinäiseen yhteistyöhön ja avunantoon perustuva. On totta, että opetusministeriö antaa tietoja ja selvityksiä pyydettyä, mutta miksi niitä pitää erikoisesti pyytää? Olisiko aika kerta kaikkiaan päästä pysähtyneisyyden ajasta glasnostin aikaan lakiesitysten käsittelyssäkin.

Sivistysvaliokunnalla on tunnetusti kunniahimoa ottaa selvää lakiesityksistä. On selvää, että taideosaston perustamisen yhteydessä valiokunta on ollut kiinnostunut taidekoulutuksesta ja pienten korkeakoulujen vahvistamisesta yleensä. Miksi ihmeessä ministeriö ei ole tuottanut näitä tietoja aivan alkuvaiheeseen? Olisi säästytty erittäin monelta sanasodalta ja paljolta ajalta eikä Lapin korkeakoulun ylle olisi langennut ikävää varjoa tämän asian käsittelyn yhteydessä, jota varjoa Lapin korkeakoulu ei lainkaan ansaitse yllensä saada.

Nyt valiokunnan mietintöön liitetty kohta asian valmistelusta on kuitenkin tietyllä tavalla osittain ylimitoitettu mielestäni siksi, että se kriittisyydessään ylittää kaikki sivistysvaliokunnan mietinnöt kymmenen vuoden ajalta. Tämä lakiesitys, joka meillä on käsittelyssä, ei ministeriön osalta kuitenkaan ole epätäydellisin esitys tänä aikana. Minä olen kuitenkin hyväksynyt mietinnön sillä toiveella, että sivistysvaliokunta tulevaisuudessa käyttää kyseistä asetta myös silloin, kun tarve sitä ehdottomasti edellyttää. Saa pa nähdä, mihin valiokunnan siivet kantavat.

Lopuksi, arvoisa rouva puhemies, toivon Lapin korkeakoululle ja erityisesti sen tulevalle taideosastolle onnellista elämäntähtäystä ja valtiovallalta sille kehittymistä varten riittäviä voimavaroja ja tukea edelleenkin.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotus laiksi työturvallisuuslain 1 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 220

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 41

Suuren valiokunnan mietintö n:o 231

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Ehdotukset laiksi pääkaupunkiseudun rakennusmaamaksusta annetun lain muuttamisesta

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 181

Lakialoite n:o 105

Toisen lakivaliokunnan mietintö n:o 15

Suuren valiokunnan mietintö n:o 233

Ensimmäinen varapuhemies: Ensin sallitaan keskustelu asiasta, minkä jälkeen päätetään lakiehdotuksista.

Koska toisessa käsittelyssä päätetty, hallituksen esitykseen ja lakialoitteeseen pohjautuva lakiehdotus koskee lisätyn veron luon-

teista maksua, joka on tarkoitettu kannettavaksi yhtä vuotta pitemmältä ajalta, on lakiehdotus valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n 1 momentin mukaan hyväksytty, jos sitä kolmannessa käsittelyssä on kannattanut vähintään 2/3 annetuista äänistä. Muussa tapauksessa lakiehdotus on rauennut ja asia on palautettava valtiovarainvaliokuntaan mainitun pykälän 2 momentissa säädettyssä tarkoituksessa.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelua ei synny.

Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus hyväksytään yksimielisesti.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Ehdotus laiksi tullitariffilain liitteenä olevan tullitariffin muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 213

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 87

Suuren valiokunnan mietintö n:o 234

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 234. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta tullitariffilain liitteenä olevan tullitariffin II osan 6. ryhmä, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Ehdotukset valmisteveroetujen myöntämismenettelyn kehittämistä tarkoittaviksi laeiksi

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 222

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 88

Suuren valiokunnan mietintö n:o 235

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 235. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sitten ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta ensimmäisen lakiehdotuksen 15 b, 31 ja 32 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike, toisen lakiehdotuksen 3 ja 7 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike, kolmannen lakiehdotuksen 3 ja 5 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike, neljännen lakiehdotuksen 6 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike, viidennen lakiehdotuksen 3 ja 7 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike, kuudennen lakiehdotuksen 3 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike, seitsemännen lakiehdotuksen 3 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike, kahdeksannen lakiehdotuksen 3 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike, yhdeksännen lakiehdotuksen 3 ja 7 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike, kymmenennen lakiehdotuksen 5 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä yhdennentoista lakiehdotuksen 3 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

8) Ehdotus valtioneuvoston lainanottovaltuuksista vuonna 1990

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 107
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 92
Suuren valiokunnan mietintö n:o 236

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 236.

Keskustelua ei synny.

Lainanottovaltuudet hyväksytään.

Lainanottovaltuuksien toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

9) Ehdotukset laiksi lääkärintoimen harjoittamisesta annetun lain ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 174
Talousvaliokunnan mietintö n:o 14
Suuren valiokunnan mietintö n:o 237

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 237. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sitten ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Jansson: Värderade talman! De ändringar i hälsovårdslagarna som nu föreslås i fråga om rätten att utöva läkaryrket och därtill anslutna lagar är bra. De sätter ju fingret på ett i vårt land välkänt problem, ett problem som i olika regioner upplevs som allmänt besvärligt.

Lagändringarna tar ju den här gången sikte på att underlätta situationen på Åland för att tillförsäkra den åländska sjuk- och hälsovården personal och vid behov en nordisk personal, dvs. medicinalstyrelsen skulle efter de här lagändringarna ges rätt att utfärda en regionalt begränsad legitimation så att de som inom landskapet Åland utövar dessa yrken kunde legitimeras även om de inte uppvisar kunskaper i finska språket. För all del, hittills har det ju varit så att medicinalstyrelsen kunnat bevilja nordiska medborgare utan kunskaper i finska rätt att utöva yrkena i fråga på Åland, men eftersom rättsläget har varit oklart och handläggningen också onödigt invecklad är en sådan här reform, ett sådant här förtydligande, påkallat.

Som vi vet så bygger ju det här förhållandet på den historiska sanningen att Åland är enspråkigt svenskt och att patienterna där ju till övervägande delen använder det språket och därför utan problem kommer till rätta

med nordiska läkare och annan sjukvårdspersonal som använder svenska eller något skandinaviskt språk.

Utskottet har behandlat den här frågan ingående och också hört en lång rad sakkunniga och gör sådana förtydliganden som i och för sig inte påverkar själva lagtexten men som är av sitt speciella intresse i sammanhanget, dvs. när utskottet konstaterar att reformen inte får äventyra patientsäkerheten, att man inte heller efter en sådan här reform får ordna det så att patienterna på grund av eventuella missförstånd skulle utsättas för hälsorisker vid t.ex. läkemedelsordinationer och vårdföreskrifter, så det är i sig naturligt och också påkallat. Man kan konstatera att hittills har det också gått bra. Vi känner inte till några sådana fall, där detta skulle ha utgjort något problem och jag kan inte heller föreställa mig att den här typen av problem uppkommer i framtiden. Utskottet anser det också nödvändigt att säkerställa att den finskspråkiga befolkningen på Åland och den stora mängd turister som årligen besöker Åland har tillgång till hälsovård på sitt modersmål. Här gäller samma betingelser som jag nämnde beträffande patientsäkerheten. Man känner inte till problematiska fall, man försöker, så långt det är möjligt och rimligt naturligtvis, att tillfredsställa och tillgodose alla den här typens problem och frågeställningar.

Jag är övertygad om att utskottet har varit medvetet om vad det har gjort och vad det har skrivit och jag vill ju läsa texten positivt, nämligen på det sättet att när man å ena sidan alltså inte ställer krav på kunskaper i finska för en sådan här regionalt begränsad legitimation, men samtidigt ändå vill försäkra sig om och säkerställa den här typen av hälsovård så måste det ju ske på något annat sätt än av den personal som besitter en sådan här legitimation. Också i det fallet så gäller den ordning som hittills har gällt, alltså att man försöker på alla möjliga och rimliga sätt genom befintlig övrig personal att just nå dessa goda mål.

Problemen är ju ungefär sådana som när svenskspråkiga patienter söker och får vård i områden där kunskaperna i svenska i Finland inte är tillräckligt utbredda eller goda och det är inte någonting att säga om det. Alltså, jag uppfattar utskottets text som ett uttryck för god vilja och jag kan försäkra att

just denna goda vilja gäller också inom hälsovårdsinrättningarna på Åland. Den samhällssektorn måste ju också fungera och fungera så bra som möjligt, speciellt inom ett sådant område som genomfars av så många människor av olika nationaliteter med varierande språkkunskaper. Så positivt sett och positivt uttryckt ser jag inga större problem i detta förfarande.

Slutligen pekar utskottet på att vid handläggningen av legitimationsansökningar från nordiska medborgare i medicinalstyrelsen bör myndigheterna på Åland, i det här fallet Ålands landskapsstyrelse, höras eller att ett samråd sker. Så har det också hittills varit och jag tror att med den här formuleringen i betänkandet kommer samarbetet att ytterligare förstärkas och som jag hoppas också förbättras. Överhuvudtaget, värderade talman, är den här reformen bra och riksdagen bidrar här åtminstone i någon mån till att underlätta läkarbristen på Åland.

Ed. Wasz- Höckert: Fru talman! Jag konstaterar att vid behandlingen av denna fråga i ekonomiutskottet var man medvetna om att det på grund av läkarbristen har varit vanligt att läkare från Sverige eller andra nordiska länder kommer för någon månad eller för kortare perioder för att hjälpa upp situationen. Det här är alltså ett förfarande som man nu så att säga önskar legitimera.

I utskottet förstår man situationen och när det står i betänkandet att utskottet anser att reformen inte får äventyra patientsäkerheten, betyder det i praktiken ingenting annat än att när finska turister och enspråkigt finska personer söker läkarvård så måste det finnas en möjlighet på sjukhuset eller läkarstationen att ge information på patientens språk alldeles såsom rdm. Jansson nyss sade.

Vid diskussionen konstaterade man att Terapia Fennica är skriven enbart på finska. Till det var min kommentar den att om en rikssvensk läkare kommer till Åland så skriver han ut Astrakabi och andra rikssvenska preparat, vilka vi också använder i Finland. Där kan det inte bli något missförstånd. Snarare är det då så att när det gäller att ge andra råd åt patienten kan det uppstå missförstånd. Men för att undvika detta så står det nu utskrivet att man skall sträva till att hjälpa i denna kommunikation.

Som rdm. Jansson sade är det här ett bra och nödvändigt papper och jag vill särskilt säga till att ekonomiutskottet ställde sig positivt och förstår hela den här situationen.

Rouva puhemies! Tässä on koetettu huolehtia siitä, että epäselvyyksiä ei pääse syntymään, jos mannermaan suomenkielisiä potilaita, jotka ovat turisteina tai muuten Ahvenanmaalla, hoitaa joku pohjoismaalainen lääkäri, joka luonnollisestikaan ei osaa suomea. Ymmärtääkseni valiokunnan käsittelyssä tämä ei tuottanut vaikeuksia, mutta valiokunta on halunnut kuitenkin velvoittaa Ahvenanmaan viranomaisia huolehtimaan siitä, että potilasturvallisuutta ei saa millään tavalla tehdä kyseenalaiseksi.

Ed. Andersson: Arvoisa puhemies, frutalman! Kommenttina vain ed. Wasz-Höckertin puheenvuoroon, että jos suomenkielinen potilas tulee hoitoon Ahvenanmaalle ja siellä on lääkäri, joka osaa ainoastaan ruotsia, saattaa syntyä ongelmia lääkkeitten määräyksissä. Silloinhan vastuu siitä, että lääkemääräys käännetään, on sekä hoitavan lääkärin että apteekin. Mutta mielestäni tämä ei tule muodostamaan suurta ongelmaa.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta ensimmäisen lakiehdotuksen 6 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike, toisen lakiehdotuksen 6 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike, kolmannen lakiehdotuksen 1 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike, neljännen lakiehdotuksen 2 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä viidennen lakiehdotuksen 3 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

10) Ehdotus laiksi Koloveden kansallispuistosta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 89

Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 29

Suuren valiokunnan mietintö n:o 238

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 238. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sitten ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Lehtosaari: Arvoisa puhemies! Kolovedestä on tulossa kansallispuisto vastoin tulevan puistoalueen asukkaitten toiveita. Tämä ei liene ensimmäinen kerta ja tuskinpa viimeinenkään, jolloin Helsingissä tehdään päätökset vastoin maakuntien näkemystä. Koloveden alueen väestö, ainakin valtaosa, olisi halunnut Koloveden valtion maista, reilusta 2 000 hehtaarista, retkeilyalueen. Näin kuitenkin ei käynyt, vaan valtakunnan hallitus ja eritoten ympäristöministeriö on päättänyt, että alueesta tehdään kansallispuisto. Vaikka lopputulos Koloveden kohdalla ei olekaan paras mahdollinen, päättyy kuitenkin pitkään jatkunut epätietoisuus alueen tulevasta kohtalosta tähän.

Kansallispuistoksi tuleva Koloveden alue on kokonaisuutena varsin harvinainen. Alueella korostuvat monet erityispiirteet niin eläinlajeissa, kasvistossa kuin maaston muodossakin. Ehkä juuri siksi aluetta ollaankin museoimassa. Jo 70-luvulla Koloveden alueeseen kiinnitettiin museoimismielessä suurta huomiota. Silloin kuitenkin ei tartuttu sanoista tekoihin. Tuohon aikaanhan perustettiin Linnansaaren kansallispuisto aivan Koloveden naapurina.

Tämän vuosikymmenen alkupuolella käynnistyi Koloveden ympärillä prosessi, jonka tuloksena itäinen Savo on saamassa toisen kansallispuistonsa. Tänä aikana, jolloin puistoa on synnytetty, Koloveden tulevasta käyttömuodosta on käyty hyvin laaja keskustelu. Oman näkemyksensä asiasta ovat sanoneet lähes kaikki tahot luonnonsuojelijoista kunnallishallituksiin asti.

Merkille pantavaa asian ollessa lausuntokierroksella oli se, että lähes kaikki tahot toivoivat Kolovedestä retkeilyaluetta. Metsähallitus oli tehnyt alueesta oivan retkeilyaluesuunnitelman, jossa noin 700 hehtaaria olisi jäänyt koskemattomaksi aarnialueeksi ja noin 1 000 hehtaaria puisto-osaksi, jossa tehtäisiin rajoitettuja metsätaloustoimenpiteitä. Tämän esityksen taakse tuli valtaosa

alueen väestöstä. Siihen yhtyivät kaikki alueen kunnat, samoin maakuntaliitto, tuottaja- ja metsänhoitoyhdistykset, Savonlinnan matkailupalvelu mukaan lukien. Myös maa- ja metsätalousministeriö lausunnossaan asettui tukemaan retkeilyalueen perustamista.

Retkeilyaluehan poikkeaa monessa kohdin kansallispuistosta. Retkeilyalueen puolustajat olisivat halunneet Kolovedestä matkailukohteen, jonka jylhiä maisemia ja muinaismuistoja olisi voinut tulla kaukaakin katsomaan. Kolovesi retkeilyalueena taitavasti rakennettuine reitteineen olisi loistavasti täydentänyt lukuisia itäisen Savon jo olemassa olevia tunnettuja matkailukohteita. Kolovesi retkeilyalueena olisi sopinut hyvin luontomatkailukohteitten Siikalahden lintujärven ja Linnansaaren kansallispuiston joukkoon. Samalla kun se olisi tuonut laajoille kansalaisjoukoille silmän iloa ja mielen rauhaa, se olisi työllistänyt ja tuonut alueelle myös taloudellista toimeentuloa.

Kuntien lausunnoista, joissa tiukasti puolustettiin retkeilyaluetta, kuului huoli työpaikkojen menetyksestä kansallispuiston tulemisen myötä. Tämä kuntien esittämä huoli ei ole ollut aiheeton. Kansallispuiston perustamisen myötä toistakymmentä metsuria menettää savottansa tuolla alueella. Kantorahatulot samoin kuin kunnallisvero tulevat tunnustavasti alenemaan. Laskelmien mukaan kuluneiden 14 vuoden aikana, jolloin tuleva puistoalue on ollut lepotilassa, on metsätalous menettänyt parisataa henkilötyövuotta. Palkkatulot alueella ovat pienentyneet noin 18 miljoonaa markkaa. Kantorahatulot ovat olleet 40 miljoonaa markkaa vähäisemmät, ja kunnallisveron tuotto on alentunut ainakin 2,5 miljoonalla markalla. Kaikilla näillä menetyksillä on ollut merkittävä vaikutus niin yksityisten ihmisten kuin alueen kuntienkin talouteen. Saamatta jääneet tulot ja menetetyt työpaikat ovat kohdistuneet vähävikiseen alueeseen, jossa työllisyystilanne on ollut jatkuvasti vaikea ja kuntien talous kireä. Taloudellisten menetysten vaikutukset ovat olleet jo tähän mennessä rasittavat, mutta ne muodostuvat tästä eteenpäin varsin valtaviksi, kun niitä tarkastellaan esimerkiksi 30—50 vuoden ajanjaksolla.

Innoikkaimpien kansallispuistokiikhoilijoiden eräänä pääkysymyksenä Koloveden saamiseksi kansallispuistoksi on ollut saimaanorpan suojele. Olen vakuuttunut, että jo-

kainen meistä Saimaan altaan alueella asuvista kannattaa orpan, tuon erään uhanalaisen eläimen, kaikinpuolista suojelua. Huvittavaa tässä keskustelussa on ollut se, että kansallispuiston perustamisella Kolovedelle ei ratkaista tuon alueen norppien tulevaa kohtaloa. Norpan elintilana on vesialue ja kallioluodot eikä satojen hehtaarien saloalueet. Nyt tehtävällä kansallispuistopäätöksellä suojellaan laajat maa-alueet, joilla ei ole orpan elämisessä mitään tekemistä. Norpan kotimaisemien, siis vesialueiden, suojele vaatii aivan omat, erilliset ratkaisunsa.

Arvoisa puhemies! Niin kuin aiemmin totesin, Koloveden alueeseen sisältyy monia erityispiirteitä, joiden vaaliminen on paikallaan. Mielestäni se olisi kuitenkin tapahtunut parhaiten tekemällä alueesta kansallispuiston sijaan retkeilyalue. Koloveden alue, sen jylhät maisemat liinakkomännikköineen ja salolampineen, on niin erikoinen kokonaisuus, että sitä ei olisi pitänyt museoida, vaan se olisi pitänyt suunnitella huolella ja antaa monipuoliseen retkeilykäyttöön.

Monet ovat viime aikoina kyselleet, onko nykyinen linja valtakunnassa se, että valtion maat museoidaan ja jatkuvasti kasvavan yleisen virkistyskäytön tarpeisiin hamutun maa-alueet yksityisiltä maanomistajilta. Jos näin on, tällainen linja ei voi olla oikein.

Kun nyt Kolovedestä tulee kuitenkin vastoin alueen näkemystä kansallispuisto, on välttämätöntä, että kaiken tämän jälkeen valtiovalta huolehtii tietyistä perusasioista. Eräs tällainen peruskysymys on se, että työpaikkansa menettäneille metsureille turvataan työnsaantimahdollisuus. Samalla ne työpaikat, jotka kansallispuiston perustamisen myötä menetetään, tullaan tavalla tai toisella korvaamaan. Eräs tapa korvata osa menetetyistä työpaikoista on perustaa Koloveden alueelle pikaisesti oma opastuskeskus, joka toisi muutaman työpaikan tuolle alueelle. Mielestäni tärkeätä on myös se, että suunnitelmat, jotka kenties tähtäävät kansallispuiston pikaiseen laajentamiseen, tule heittää välittömästi roskakoriin. Itä-Savossa on kansallispuistoaluetta nyt varmasti riittävästi.

Arvoisa puhemies! Kolovedestä tulee kansallispuisto. Se on selvä asia. En tässä vaiheessa enää vastusta sen perustamista. Tulen kuitenkin asian kolmannessa käsittelyssä esittämään perustelulausuman, jolla mielestäni tur-

vattaisiin kansallispuiston perustamisen takia menetetyt työpaikat Koloveden alueella.

Ed. Pulliainen: Arvoisa puhemies! Tietysti on ihan selvä asia, että hallitus on kerrankin oikealla tiellä, kun on todella muodostamassa Koloveden kansallispuistoa eikä ole sortunut retkeilyalueratkaisuun, niin kuin edustaja äsken kuvasi.

Tämä äsken puheenvuoro oli loistava esimerkki siitä, mitenkä ensinnäkin maakunta ilmeisesti tarvitsee tämän laatuista puheenvuoroja, jolloin se menee omaan kategoriaansa "paikallista sielunhoitoa".

Mutta se oli myös melkoisen hyvä esimerkki siitä, millä tavalla kaikki asiat voivat olla kerrassaan sekaisin. Välillä kansallispuisto kelpaa retkeilyyn, niin kuin tässä puheenvuorossa kelpasi Linnansaaren kansallispuisto, mutta sitten kun mennään Kolovedelle, niin kansallispuisto ei siihen enää kelpaakaan. Toisaalta vaaditaan sinne erittäin paljon matkailijoita, ja toisaalta ollaan sitä mieltä, että ne matkailijat eivät olisikaan haitaksi niille norpille, jotka siellä Kolovedellä ovat jne. jne. jne.

Puheenvuoro on täynnä ristiriitaisuuksia, jotka kumoavat toistensa vaikutuksen. Puheenvuoro kuuluu näihin tarpeellisiin sielunhoitopuheenvuoroihin, joilla ei muuten ole mitään merkitystä.

Ed. Lehtosaari: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluaisin todeta ed. Pulliaiselle, että luulen tuntevani Koloveden ja sen alueen huomattavasti paremmin ja tarkemmin kuin ed. Pulliainen. Olen siitä täysin vakuuttunut.

Haluun myös todeta, että kaikki se, mitä esitin puheenvuorossani, perustuu hyvin pitkälle menevään yksimielisyyteen sillä alueella, jonne tämä puisto on tulemassa.

Ed. Pulliainen kuunteli ehkä vähän huonosti äskeistä puheenvuoroani, jossa korostin, että Linnansaari kansallispuistona on paikallaan, mutta Kolovesi aivan Linnansaaren kylkeen rakennettuna samanlaisena puistona on meidän mielestämme sillä alueella tarpeeton. Se olisi täydentänyt erittäin hyvin sitä ketjua, joka itäisessä Savossa on matkailukohteitten osalta. Kolovesi olisi ollut meidän mielestämme huomattavasti parempi kokonaisuutena, jos siitä olisi rakennettu retkeilyalue.

Ed. Pulliainen: Arvoisa puhemies! Ed. Lehtosaarella ekologia pettää aika perustavaa laatua olevalla tavalla. Hän kuvittelee, että jos jossakin on yksi kansallispuisto, jossa on varttuneita metsiä, niin se riittää. Minä päinvastoin ekologian professorina väitän, että tässä tapauksessa luodaan eliöille erinomaisen hyvä mahdollisuus elää useammalla paikalla niin, että sukkessiokehityksen pettäessä ehkä yhdellä alueella toisella alueella nämä eliöt voivat säilyä. Voihan käydä esimerkiksi niin, että Linnansaaren kansallispuiston metsät palavat kulossa niin, että se silloin tuhoutuu kliimaksvaiheen alueena. Silloin on Koloveden alue ikimetsineen sopiva paikka näille eläimille ja eliöille elää.

Ed. Helle merkitään läsnä olevaksi.

Ed. Lehtosaari: Arvoisa puhemies! Ed. Pulliaisen puheenvuoro osoitti, että hän todennäköisesti ei ole käynyt kummankaan puiston alueella, lieneekö käynyt Linnansaarella puhumattakaan Koloveden alueesta. Nämä ovat hyvin erilaisia alueita. Esimerkiksi Koloveden metsät ovat ihan eri tyyppiä kuin Linnansaaren metsäalueet.

Koloveden alueelle sijoittuu hyvin paljon ikääntyneitä vanerikoivualueita, jotka tulevat mitä todennäköisimmin kasvunsa lopettaneina varsin pian kuolemaan ja pökkelöitymään. Ehkä se hyvä puoli on, että poistuu ed. Pulliaisen ja monien muittenkin huoli, missä valkoselkätikat tulevaisuudessa pesivät. Ne kyllä sopivat sille alueelle pökkelökoivikoihin, jotka mitä todennäköisimmin varsin pian kuolevat pystyyn, koska niitä ei pystytä hakkaamaan ja järkevästi poistamaan ja metsää uusimaan.

Ed. Pulliainen: Arvoisa puhemies! Saatan yleiseen tietoisuuteen, että olin Linnansaaren silloin tulevalla kansallispuistoalueella ensimmäisen kerran retkeilemässä pikkupoihana.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1—6 §, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättäneeksi.

11) Ehdotus laiksi Torronsuon kansallispuistosta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 93

Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 30

Suuren valiokunnan mietintö n:o 239

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 239. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Anttila: Arvoisa rouva puhemies! Opposition edustaja antaa hallitukselle harvoin kiitosta, mutta käsitellessämme hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi Torronsuon kansallispuistosta mielestäni on aihetta tällaiseen kiitoksen antamiseen siitä yksinkertaisesta syystä, että Torronsuon alueelta tällä ratkaisulla poistuu kymmenisen vuotta jatkunut epätietoisuus, joka on pitänyt sisällään mm. yhden vuoden mittaisen toimenpidekiellon muodostettavalla kansallispuistoalueella.

Vuoden 1983 lokakuun alussa toimintansa aloittanut ympäristöministeriö lähti hyvin tehokkaasti aikaan muodostamaan kansallispuisto-ohjelman pohjalta maahamme kansallispuistoja. Edessäni on valtioneuvoston pöytäkirja 24. helmikuuta vuodelta 1978, pöytäkirja, jossa on esitelty silloisen maa- ja metsätalousministerin Johannes Virolaisen esityksestä kansallis- ja luonnonpuistoverkon kehittämisohjelma valtioneuvoston hyväksyttäväksi periaatepäätöksenä. Tämä periaatepäätös vuodelta 1978 on pitänyt sisällään myös nyt käsiteltävänä olevan Torronsuon kansallispuiston muodostamisen. Silloin tavoitteena oli muodostaa puisto noin 3 000 hehtaarin suuruiselle alueelle. Silloisessa periaatepäätöksessä lukee mm. näin:

”Yksityisten omistamat kehittämisohjelmaan sisältyvät alueet ovat vapaat kaikista luonnonsuojelulain tarkoittamista rajoituksista siihen saakka, kunnes ne on ostettu valtiolle tai maanomistajan kanssa on saatu

aikaan sopimus alueen väliaikaisesta rauhoittamisesta.”

Tämä vuoden 1978 periaatepäätös on aivan oikean suuntainen. Tässä nimenomaan korostetaan myös yksityisten omistamien maiden vapautta, eli niille ei periaatepäätös tuo mitään rajoituksia tullessaan.

Toisin kuitenkin käytännössä kävi. Tietoisuus siitä, että Torronsuon alue kuuluu tällaiseen kansallispuisto-ohjelmaan, toki huolestutti asukkaita ja aivan erityisesti tietysti se, että asukkailla, maanomistajilla tiedossa oli ainoastaan se, että tällainen periaatepäätös oli tehty, mutta ei ollut tiedossa sen sijaan sitä, mitä siitä käytännössä seuraa.

No, varsinaisia tapahtumia seurasi todellakin vasta ympäristöministeriön perustamisen jälkeen. Vuoden 1985 helmikuun 1 päivänä valtioneuvosto päätti ympäristöministeriön aloitteesta määrätä alueelle toimenpidekiellon. Tämän kiellon tarkoituksena käsitteäkseni oli sen vuoden aikana selvittää mahdollisuudet saada tähän silloin valtion omistuksessa olevaan noin 2 400 hehtaarin alueeseen lisää joko vapaaehtoisin kaupun taikka viime kädessä pakkolunastuksin puuttuvat maa-alueet.

Hämeen lääninhallituksen ympäristönsuojeluosastolle annettiin tehtäväksi hyvin tarkkaan maastossa neuvotellen ja käyden pyrkiä selvittämään, millä edellytyksillä olisi mahdollisuus sillä alueella hankkia maata valtiolle nimenomaan kansallispuiston rajauksen sisäpuolelta. Tässä kuitenkin tehtiin sikäli suuri virhe, että kun lähdettiin tällaisessa pakkotilanteessa kauppoo tekemään, myös tilanteessa, jossa neuvotteluilmapiiri varmaankaan ei ollut paras mahdollinen, todellisuudessaan tämän vuoden aikana, jos oikein muistan, syntyi ainoastaan neljä maanmyyntikauppaa.

Tässä yhteydessä haluaisin muistuttaa ja peräänkuuluttaa valtion viranomaisten yhteistyötä. Nimittäin vajaa vuosi ennen, kuin toimenpidekielto Torronsuon alueelle määrättiin, siellä oli jaettavana yli 300 hehtaaria käsittävä valtion omistama metsäalue, joka jaettiin lisämaaksi lähistöllä oleville sellaisille viljelijöille, jotka olivat ilmoittaneet halukkuutensa ja tarpeensa lisämetsämaan saantiin. Tätä 300:aa hehtaaria olisi voitu tavatoman hyvin käyttää aikaan silloin hyväksi, kun Torronsuon alueeseen tarvittavia

maa-alueita olisi hankittu. Maanomistajien velvollisuutena on totta kai pyrkiä huolehtimaan siitä, että heidän taloudellinen asemansa ei heikkene, heillä on mahdollisuus jatkosakin huolehtia elinkelpoisen tilan kautta toimeentulostaan. Tässä mielessä todella toivon, että jatkossa, kun erilaisia puistoja ja ohjelmia toteutetaan, valtion eri viranomaiset olisivat enemmän tietoisia toinen toistensa toiminnasta.

Sen vuoden aikana, jolloin toimenpidekiellot olivat voimassa, pyrittiin myös selvittämään Maatalouden tutkimuskeskuksen omistamien Jokioisten kartanoiden metsien hyväksikäyttöä Torronsuon kansallispuiston muodostamiseen. Siinäkin ei päästy käsittääkseni kovin paljon puusta pidemmälle, ja vuosi kului loppuun toimenpidekiellon osalta.

Hallituksen piirissä esitettiin silloisen ympäristöministerin toimesta mahdollisuutta käyttää pakkolunastusta tällä alueella, mutta silloisessa hallituksessa oli mukana myös keskustapuolue, jonka ministerit hyvin määrittäisesti torjuivat pakkolunastustoimenpiteet, koska tavoitteena tulee jatkossakin olla vapaaehtoisten kauppojen kautta kansallispuistoalueen laajentaminen, koska vapaaehtoisten kauppojen kautta tapahtuva toiminta on minusta ainoa kestävä tie. Kansallispuistojen muodostamisessa täytyy voida yhteiskunnan yhdessä alueen maanomistajien, väestön kanssa edetä. Napit vastakkain -asenne ei palvele kenenkään tarkoitusta.

Käsittääkseni Torronsuon kansallispuiston muodostamiseksi vuosina 1985 ja 1986 tehdyt toimenpiteet ovat varmasti hyväksi opiksi jatkoa ajatellen. Niin monta erilaista virhettä Hämeen lääninhallituksen ympäristönsuojeluosaston virkamiehet toiminnassaan silloin tekivät, ja he ovat jälkeenpäin myös nämä virheet avoimesti myöntäneet. Tämä oli eräänlainen tavallaan oppikoulu molemmille osapuolille mutta aika kova kokemus toki maanomistajille.

Arvoisa puhemies! Nyt varsinaisesti valiokunnan mietinnöstä haluaisin kiitoksena todeta sen, että valiokunnassa asiantuntijana kuultu maanomistajien edustaja on esittänyt aivan perustellut toivomukset erilaisten haittojen vähentämiseksi ja ne on laki- ja talousvaliokunnan mietintöön kirjattu sivulle 2. En lähde niitä sen enempää yksityiskohtaisesti yksilöimään, mutta haluan todella tässä yh-

teydessä vielä esittää laki- ja talousvaliokunnalle parhaat kiitokset siitä, että maanomistajien ja paikallisen väestön toivomukset otetaan hyvin keskeisesti huomioon. Mielestäni mietinnössä on aivan oikea lähtökohta se, että pyritään luomaan mielikuva, jolla jatkossa kansallispuiston kehittämistä varten tehtävä hoito- ja käyttösuunnitelma tehdään yhteistyössä alueen asukkaiden ja maanomistajien kanssa sillä tavalla, ettei siitä aiheudu haittaa sen paremmin luonnolle kuin asukkaillekaan.

Tietysti sitten aivan oma tärkeä kysymyksensä ovat riittävät paikoitustilat ajoneuvoille. Jo tällä hetkellä siellä on paikalliselle väestölle aikamoisia ongelmia, kun autoja jätetään yksityisteiden viereen monta kertaa sillä tavalla, että siitä on vaikea päästä muun liikenteen ohi, eli siinä mielessä todella paikoitustilat ovat tavattoman tärkeä asia jatkossa.

Kaiken kaikkiaan nähdäkseni hyväksymällä hallituksen esitys laiksi Torronsuon kansallispuistosta tehdään tavattoman merkittävä ratkaisu siltä osin, että Torronsuon alueen asukkailta loppuu lähes kymmenen vuotta jatkunut epätietoisuus siitä, minkälainen tilanne on jatkossa. Uskon, että sieltä jatkossa löytyy valmiutta myös niistä alueista päästä maakauppoihin, jotka kuuluvat aikaan tehdyn periaatepäätöksen mukaan muodostettavan kansallispuiston alueeseen, mutta toki se edellyttää sitä, että pitää olla vastaavan tyyppistä metsämaata tai maatalousmaata annettavaksi tilalle. Muuten se ei ole käytännössä mahdollista, koska jokainen tila totta kai haluaa jatkossakin säilyä elinkelpoisena.

Kaiken kaikkiaan toivon, että jatkossakin edetään sillä tiellä, joka nyt on omaksuttu, yhteistyössä alueen maanomistajien kanssa eikä napit vastakkain, niin kuin eräässä vaiheessa varsin voimakkaasti valitettavasti oltiin.

Ed. Hilpelä: Arvoisa puhemies! Ed. Anttilan hyvin paljon kiitoksia sisältäneestä puheenvuorosta saattaisi saada sen käsityksen, että esimerkiksi laki- ja talousvaliokunta yleensä tekee hyvin järkevästi päätöksiään. Näin ei kuitenkaan ole asianlaista. On sääntö eikä suinkaan poikkeus se tilanne, joka mietinnöstä käy ilmi. Se on minun mielestäni todella ainoa tapa edetä silloin,

kun on kysymys kansallispuistoista tai muista luonnonsuojeluun liittyvistä asioista. Asenteista on kysymys, asenteet pitää saada myönteisiksi sekä päättäjien että niiden ihmisten taholla, jotka alueella asuvat. Silloin vasta todella se tärkeä asia, jolla me kaikki tietysti haluamme olla, etenee tässä valtakunnassa.

Ed. Anttila: Arvoisa rouva puhemies! Ihan lyhyesti ed. Hilpelälle, jotta ei jää väärää käsitystä: En suinkaan ole kritisoinut sitä, että laki- ja talousvaliokunta olisi josakin muussa vaiheessa tai jonkin muun mietinnön käsittelyssä ollut ankarampi taikka tavallaan napit vastakkain, vaan yritin koko puheenvuoron ajan todistella sitä, mitä virheitä valmistelevat viranomaiset ovat aikanaan tehneet, lähinnä Hämeen läänin hallituksen ympäristönsuojeluosasto, käydessään neuvotteluja maanomistajien kanssa, enkä suinkaan ole syyttänyt laki- ja talousvaliokuntaa vaan päinvastoin antanut kiitosta, että tämä on oikea lähestymistapa.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1—6 §, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

12) Ehdotus laiksi urheiluopistojen valtionavusta annetun lain 2 a §:n muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 233

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 23

Suuren valiokunnan mietintö n:o 240

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 240. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Renko: Arvoisa puhemies! Laki urheiluopistoista mahdollistaa maamme ur-

heiluopistoissa olevan ammatillisen peruskoulutuksen saajille samat opintososiaaliset edut kuin keskiasteen opiskelijoille. Se on hyvä asia, mutta on syytä tässä yhteydessä todeta se, että maamme urheiluopistoverkko rajoittuu Etelä-Suomeen. Olisi ensiarvoisen tärkeää, että myös Pohjois-Karjalassa, Satakunnassa ja Oulun sekä Lapin läänissä olevat yhteensä kolme liikuntaopistoa, jotka toimivat harkinnanvaraisen valtionavun turvin, pääsisivät lakisääteiksi ja saisivat käyttää urheiluopiston nimeä. Käytännössä ne tekevät samaa työtä, mutta urheiluopistojen kehittäminen on rajattu nyt alueellisesti vain Etelä-Suomeen.

Viitaten viimeaikaisiin lastensuojelukeskusteluihinkin toivoisin, että urheilun merkitys oheiskasvattajana ymmärrettäisiin ja tokihan myös nämä alueet, joilta urheiluopistotoiminta puuttuu ja on rajallista vain liikuntaopistojen muodossa, saisivat jatkossa saman onnellisen ja autuaan osuuden kuin laki mahdollistaa nyt urheiluopistoille.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 2 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

toiseen lakivaliokuntaan

13) Hallituksen esitys n:o 238 laiksi valtion virkamieslain 8 a §:n muuttamisesta

valtiovarainvaliokuntaan

14) Ed. Viinasen lakialoite n:o 110 laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta

Pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

seuraavaan täysistuntoon

15) Lakivaliokunnan mietintö n:o 16 (HE n:o 210)

huomiseen täysistuntoon

16) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 90 (A n:o 34)

17) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 91 (VNP n:o 5)

18) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 94 (HE n:o 240)

Pöydällepano

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia pantaisiin pöydälle seuraavaan täysistuntoon.

Keskustelu:

Ed. Tennilä: Rouva puhemies! Hallituksen esityksen jäljiltä indeksiehtolaki oli ammattiyhdistysliikkeen hirttolaki. Hirttämiseen näyttivät ottavan osaa myös ammattiyhdistysliikkeen eräät johtajat, mikä ihmettyttää. Nyt valiokunnan mietinnön mukaisessa muodossakin kyse on pakkolaista, jolla pyritään vaikuttamaan ammattiliittojen kannanottoihin. Ammattiliitot ottavat kantaa asioihin lähiviikkojen aikana.

Jotta tämä voi tapahtua vapaassa ilmapiiressä ilman kiristystunnelmaa, ehdotan, että tätä lakiesitystä koskeva valiokunnan mietintö pannaan pöydälle 17 päivänä tammikuuta 1990 pidettävään istuntoon.

Ed. Laine: Rouva puhemies! Viitaten kaikkeen siihen, mitä olen asiasta puhunut kahtena iltana eduskunnassa, kannatan ed. Tennilän ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Tennilä ed. Laineen kannattamana vastoin puhemiesneuvoston ehdotusta ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle 17 päivänä tammikuuta 1990 pidettävään täysistuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Puhemiesneuvoston ehdotus "jaa", ed. Tennilän ehdotus "ei".

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 100 jaa- ja 15 ei-ääntä; poissa 84. (Koneään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt puhemiesneuvoston ehdotuksen.

Asia pannaan pöydälle seuraavaan täysistuntoon.

Ed. Maijala merkitään läsnä olevaksi.

19) Talousvaliokunnan mietintö n:o 15 (HE n:o 46)

pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

Ensimmäinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 19.25.

Täysistunto lopetetaan kello 19.18.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Erkki Ketola